

Sygn. akt **IC 1284/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agata Masłowska

Protokolant: Marta Krawiec-Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **I.N.we W.**

przeciwko **M. C.**

o zapłatę

I. umarza postępowanie co do kwoty 400 zł;

II. zasądza od pozwanej M. C. na rzecz strony powodowej I.N. we W. kwotę 3.100 zł (słownie: trzy tysiące sto złotych) z ustawowymi odsetkami naliczanymi w poniższy sposób:

- **od kwoty 300 zł od 11 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,**
- **od kwoty 700 zł od 11 lipca 2013 r. do dnia zapłaty,**
- **od kwoty 700 zł od 11 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty,**
- **od kwoty 700 zł od 11 września 2013 r. do dnia zapłaty,**
- **od kwoty 700 zł od 11 października 2013 r. do dnia zapłaty;**

III. zasądza od pozwanej M. C. na rzecz strony powodowej I.N. we W. kwotę 155 zł tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt **IC 1284/14**

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 lipca 2014 r. (k.2-3) strona powodowa I. N.we W. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej M. C. kwoty 3.500 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 700 zł od 11 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 700 zł od 11 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 700 zł od 11 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 700 zł od 11 września 2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 700 zł od 11 października 2013 r. do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że pozwana była notariuszem należącym do I.N.we W. w okresie od 15 marca 2013 r. do 17 września 2013 r. W związku z powyższym, zgodnie z uchwałą Krajowej R. N. pozwana była zobowiązana do opłacania w tym okresie składki na rzecz samorządu w wysokości 700

zł miesięcznie, płatnej do 10 dnia każdego następnego miesiąca. Pozwana do dnia wniesienia pozwu opłaciła jedynie dwie składki za miesiące kwiecień i maj 2013 r. Pomimo wezwania do zapłaty pozwana nie uiściła pozostałych składek.

W dniu 18 lipca 2014 r. Sąd pod sygn. (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k.17), w całości uwzględniając żądanie pozwu.

Pozwana M. C.w sprzeciwie (k.20-23) od powyższego nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej od strony powodowej rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że prowadziła kancelarię notarialną w okresie od 15 marca 2013 r. do 15 lipca 2013 r. i w związku z tym była zobowiązana opłacać składki wyłącznie przez ten okres. Zaznaczyła, że po 15 lipca 2013 r. nie prowadziła już kancelarii notarialnej i nie osiągała żadnych dochodów, zaś o zakończeniu prowadzenia kancelarii poinformowała I. N.pismem z 15 lipca 2013 r. Według pozwanej, w zależności od przyjętego sposobu wyliczenia składki, I.powinna wezwać ją do zapłaty albo kwoty 1.400 zł za dwa pozostałe miesiące, w których pozwana prowadziła działalność, albo, przyjmując sposób obliczeń jaki przyjęła I., tj. za każdy rozpoczęty miesiąc – kwoty 2.100 zł za okres 3 miesięcy prowadzenia kancelarii.

Ponadto pozwana podniosła, że wobec zakończenia działalności gospodarczej ze stratą i osiągnięciem za okres prowadzenia działalności dochodu w wysokości 3570 zł zwróciła się do powodowej I.N.o umorzenie pozostałego zadłużenia z tytułu składki lub rozłożenia go na raty płatne po 100 zł miesięcznie. Pozwana podkreśliła również, że obecnie przebywa na zasiłku przedemerytalnym w wysokości 847,16 zł miesięcznie i nie jest w stanie spłacić zadłużenia zgodnie z warunkami przedstawionymi przez I. N., tj. po 500 zł miesięcznie. Zaznaczyła, że mimo trudnej sytuacji materialnej stara się spełnić ciężące na niej zobowiązanie, spłacając je po 100 zł miesięcznie. Zarzuciła, że spłaciła łącznie 400 zł, czego strona powodowa nie uwzględniła w żądaniu pozwu.

Pismem z 24 września 2014 r. (k.49-50) strona powodowa ograniczyła żądanie pozwu do kwoty 3.100 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 300 zł od 11 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie liczonymi jak w pozwie. Co do kwoty 400 zł strona powodowa cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia. Wskazała, że wpłaty pozwanej w łącznej kwocie 400 zł zaliczyła na poczet najwcześniej wymagalnej składki (za marzec 2013 r.). Strona powodowa wskazała, że wysokość składki jest niezależna od liczby dni w miesiącu, w których funkcjonowała kancelaria notarialna. Zdaniem strony powodowej bezpodstawne jest twierdzenie, że od momentu pisemnego poinformowania Rady I.N.we W.o zrezygnowaniu z prowadzenia kancelarii pozwana była zwolniona od obowiązku płacenia składki. W rzeczywistości bowiem pozwana nie miała prawa zaprzestania prowadzenia kancelarii notarialnej do czasu odwołania jej ze stanowiska notariusza przez Ministra Sprawiedliwości, co nastąpiło w dniu 17 września 2013 r. Strona powodowa zaznaczyła również, że żąda zapłaty składki jedynie do miesiąca września 2013 r., kiedy decyzja o odwołaniu ze stanowiska notariusza nie była jeszcze ostateczna.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uchwałą nr (...)z 8 grudnia 2012 r. Krajowa R. N. ustaliła, że składka miesięczna na potrzeby samorządu notarialnego na rok 2013 wynosi dla notariusza samodzielnie prowadzącego kancelarię notarialną – 2,5% wynagrodzenia pobranego za dokonane czynności notarialne, nie mniej jednak niż 700 zł. Składka wpłacana jest na rachunek bankowy właściwej izby notarialnej w terminie do dziesiątego dnia miesiąca za każdy poprzedni miesiąc.

Dowody:

- tekst uchwały nr (...) z 8.12.2012 r. (k.6)

Decyzją Ministra Sprawiedliwości z 23 listopada 2012 r. M. C. została powołana na stanowisko notariusza i wyznaczono jej siedzibę kancelarii notarialnej w L..

Dowody:

- kopia odpisu decyzji Ministra Sprawiedliwości z 23.11.2012 r. (k.7)

Pismem z 1 marca 2013 r. strona powodowa zawiadomiła pozwaną o wysokości składek w 2013 r.

Dowody:

- kopia pisma z 1.03.2013 r. (k.24-25)

W okresie prowadzenia kancelarii notarialnej M. C. osiągnęła przychód w wysokości 3570 zł.

Dowody:

- kopia deklaracji podatku VAT za III kwartał 2013 r. (k.55)

Pismem z 15 lipca 2013 r. pozwana poinformowała I. N.we W., że z dniem 15 lipca 2013 r. zrezygnowała z prowadzenia kancelarii notarialnej, o czym poinformowała Ministra Sprawiedliwości.

Dowody:

- kopia pisma z 15.07.2013 r. (k.26)

Decyzją Ministra Sprawiedliwości z 17 września 2013 r. pozwana została odwołana ze stanowiska notariusza, wobec wystąpienia przez pozwaną w dniu 10 lipca 2013 r. z wnioskiem o odwołanie jej ze stanowiska. Decyzja o odwołaniu ze stanowiska stała się ostateczna w dniu 4 grudnia 2013 r. We wniosku z 10 lipca 2013 r. pozwana wnosiła o odwołanie jej ze stanowiska z dniem 15 lipca 2013 r., jednak żądanie to nie zostało przez Ministra uwzględnione, z uwagi na brak podstaw prawnych i konstytutywny charakter decyzji o odwołaniu ze stanowiska notariusza.

Dowody:

- kopia odpisu decyzji Ministra Sprawiedliwości z 17.09.2013 r. (k.9-11)
- kopia pisma z 4.12.2013 r. (k.8)

Pismem z 12 lutego 2014 r. I. N.we W. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 3.500 zł tytułem zaległych, wymagalnych składek na potrzeby samorządu notarialnego, w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. W piśmie tym wskazała, że pozwana była zobowiązana do uiszczenia składek na potrzeby samorządu notarialnego w wysokości 2,5% wynagrodzenia pobranego za dokonane czynności notarialne, nie mniej jednak niż 700 zł miesięcznie. M. C. prowadziła działalność gospodarczą w postaci kancelarii notarialnej w okresie od 15 marca 2013 r. do 17 września 2013 r. Zgodnie z powyższym, pozwana była zdaniem strony powodowej zobowiązana do uiszczenia składek za okres od marca 2013 r. do września 2013 r., tj. za siedem miesięcy, a wysokość miesięcznej składki powinna wynosić minimum 700 zł. Strona powodowa powiadomiła pozwaną, że za powyższy okres pozwana wpłaciła dwie składki po 700 zł – za miesiąc kwiecień i maj 2013 r. Wobec powyższego strona powodowa wezwała pozwaną do uregulowania zaległych składek za miesiące: marzec, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2013 r.

Dowody:

- kopia pisma z 12.02.2014 r. z dowodem doręczenia (k.12-13, k.27-28)

Pozwana pismem z 29 marca 2014 r. oświadczyła, że jej zdaniem składki powinna opłacać wyłącznie za okres do 15 lipca 2013 r. Wskazała ponadto, że pobiera świadczenie przedemerytalne w wysokości 847,16 zł netto miesięcznie, w związku z czym zadeklarowała, że może spłacać zaległe składki w miesięcznych ratach w wysokości 100 zł. Pozwana zwróciła się do I.N.o odstąpienie od dochodzenia od niej wymaganych składek.

Pismem z 16 kwietnia 2014 r. (...)I.N. powiadomiła pozwaną, że nie jest uprawniona do odstąpienia od dochodzenia od pozwanej kwoty wynikającej z jej zobowiązania, może natomiast przychylić się do rozłożenia należności na 7 rat po 500 zł miesięcznie.

Pozwana w odpowiedzi na powyższe pismo nie wyraziła zgody na rozłożenie zobowiązania na raty w wysokości 500 zł, z uwagi na swoje niskie dochody. Podtrzymała wcześniejszą propozycję płatności po 100 zł miesięcznie.

Dowody:

- kopia pisma z 29.03.2014 r. (k.29-30)
- kopia pisma z 16.04.2014 r. (k.31)
- kopia pisma z 5.05.2014 r. (k.32)

W dniu 5 maja 2014 r. pozwana uiszczała na rachunek bankowy strony powodowej tytułem raty składki kwotę 100 zł, w dniu 20 czerwca 2014 r. – kwotę 100 zł, a w dniu 18 lipca 2014 r. – kwotę 200 zł.

Dowody:

- potwierdzenia przelewu (k.37-39)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w takim zakresie, w jakim zostało ostatecznie podtrzymane.

Podstawę orzeczenia o częściowym umorzeniu postępowania stanowił art. 355 § 1 kodeksu postępowania cywilnego [dalej: k.p.c.], zgodnie z którym sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Jak wynika z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. W niniejszej sprawie strona powodowa cofnęła pozew w zakresie kwoty 400 zł (wraz z odsetkami), zrzekając się w tym zakresie roszczeń, do cofnięcia pozwu nie była zatem wymagana zgoda pozwanej. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). W niniejszej sprawie żadna z tych okoliczności nie zachodziła – z oświadczenia stron wynika bowiem jasno, że cofnięcie pozwu związane było z częściowym spełnieniem spornego świadczenia przez pozwaną. W związku z tym zdaniem Sądu cofnięcie pozwu było skuteczne, a tym samym zachodziły podstawy do częściowego umorzenia postępowania.

Strona powodowa domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej kwoty 3.100 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Powoływała się przy tym na fakt, że pozwana od 15 marca 2013 r. do 17 września 2013 r. prowadziła kancelarię notarialną w L., w związku z czym zobowiązana była do uiszczania comiesięcznych składek na rzecz samorządu notarialnego. Pozwana z kolei wywodziła, że należna opłata powinna odpowiadać okresowi faktycznego prowadzenia przez nią działalności w postaci kancelarii notarialnej, a nie okresowi formalnego zajmowania przez nią stanowiska notariusza. Podnosiła w związku z tym, że zakończyła prowadzenie działalności z dniem 15 lipca 2013 r., o czym poinformowała Izbę Notarialną.

W ocenie Sądu żądanie strony powodowej znajduje uzasadnienie w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Należy podkreślić, że działalność samorządów zawodowych jest finansowana ze składek członków. Ich uiszczanie jest jednym z podstawowych obowiązków samorządowych i jest wynikiem ustawowej przynależności notariusza do samorządu zawodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8.06.2009 r., (...)4/09, LEX nr 611833). Podstawę prawną żądania strony powodowej zawiera art. 23 ustawy z 14.02.1991 r. Prawo o notariacie (t. jedn. Dz. U. z 2014 r., poz.164 ze zm.), zgodnie z którym notariusze opłacają, na potrzeby organów samorządu notarialnego, składki miesięczne, których wysokość ustala corocznie Krajowa R. N. Ponadto, stosownie do uchwał właściwych izb notarialnych, notariusze opłacają składki na inne określone cele. Zgodnie natomiast z § 1 uchwały nr VII/193/2012 Krajowej R. N. z 8.12.2012 r. składka miesięczna na potrzeby samorządu notarialnego na rok 2013 wynosiła dla notariusza samodzielnie prowadzącego kancelarię notarialną – 2,5% wynagrodzenia pobranego za dokonane czynności notarialne, nie mniej

jednak niż 700 zł. Wysokość wynagrodzenia pobranego przez pozwaną w okresie prowadzenia kancelarii notarialnej wynosiła 3.570 zł, wobec czego 2,5% z powyższej kwoty stanowi kwotę 89,25 zł. Jest to więc kwota zdecydowanie niższa od minimalnej wysokości składki określonej w uchwale z 8.12.2012 r. Wobec tego miesięczna składka, którą powinna była uiszczać pozwana, wynosiła 700 zł miesięcznie.

Okres, do którego pozwana powinna uiszczać składki również nie powinien budzić wątpliwości. Przepis art. 23 ustawy prawo o notariacie stanowi jednoznacznie, że do opłacania składek na potrzeby organów samorządu notarialnego zobowiązani są notariusze. Przepis nie zawęża tego obowiązku jedynie do notariuszy prowadzących faktycznie działalność w postaci kancelarii notarialnej, zatem należy przyjąć, że obowiązek opłacania składek dotyczy wszystkich notariuszy. Zgodnie z art. 10 te same ustawy notariuszem zostaje się z chwilą powołania przez Ministra Sprawiedliwości na to stanowisko. Minister Sprawiedliwości powołuje notariusza na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Kwestię odwołania notariusza reguluje natomiast art. 16 przedmiotowej ustawy, który stanowi m.in., że Minister Sprawiedliwości odwołuje notariusza, jeżeli notariusz zrezygnował z prowadzenia kancelarii. Zarówno powołanie, jak i odwołanie notariusza następuje w drodze decyzji, która ma charakter konstytutywny. W świetle powyższych regulacji ustawowych każdy notariusz jest zobowiązany do uiszczania składek na rzecz samorządu notarialnego od dnia powołania na notariusza do dnia odwołania go z tego stanowiska. Rezygnacja z prowadzenia kancelarii notarialnej nie ma więc charakteru samoistnej przesłanki zwolnienia notariusza z jego obowiązków, a dzień zaprzestania prowadzenia działalności nie jest ostatnim dniem wykonywania zawodu notariusza. Samo poinformowanie przez pozwaną Rady I.N. oraz Ministra Sprawiedliwości o zaprzestaniu prowadzenia kancelarii notarialnej stanowiło jedynie przesłankę do wydania przez Ministra Sprawiedliwości stosownej decyzji w tej kwestii i nie oznaczało utraty przez pozwaną stanowiska notariusza z chwilą wystosowania pisma do w/w organów czy też z dniem faktycznego zaprzestania prowadzenia kancelarii. W związku z powyższym pozwana była zobowiązana do uiszczania składek aż do chwili wydania decyzji o odwołaniu jej ze stanowiska notariusza.

Zaznaczyć wypada przy tym, że nie tylko ustawa Prawo o notariacie nie różnicuje obowiązku uiszczania składki od tego, czy notariusz faktycznie prowadzi kancelarię, czy też zaniechał prowadzenia jej – lecz również w dorozumiany sposób konstytuuje obowiązek po stronie notariusza prowadzenia kancelarii notarialnej (por. art. 14 oraz art. 16 § 1 pkt 1 Prawa o notariacie).

Co prawda powołana przez stronę powodową uchwała z 8.12.2012 r. wspomina o notariuszach „samodzielnie prowadzących kancelarię” i notariuszach wspólnie „prowadzących jedną kancelarię notarialną”, nie oznacza to jednak, że składki pobierane są wyłącznie od podmiotów faktycznie „prowadzących” kancelarię (w sensie prowadzenia działalności zawodowej), lecz jedynie, że przewidziano zróżnicowanie zasad naliczania składek w zależności od zadeklarowanej przez notariusza formy prowadzenia swej działalności notarialnej (kancelaria indywidualna lub wspólna kancelaria spółki notariuszy – por. art. 4 ustawy Prawo o notariacie).

Odwołać się również należy do podnoszonego przez pozwaną argumentu, że zgodnie z art. 5 kodeksu cywilnego [dalej: k.c.] nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego, co według pozwanej czyni strona powodowa. Należy podkreślić, że odmowa udzielenia ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c. może nastąpić jedynie w sytuacjach wyjątkowych, gdy jest to uzasadnione istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.08.2011 r., III CSK 640/10, Lex nr 964496). Zdaniem Sądu takie okoliczności w przedmiotowej sprawie nie zachodziły. Pozwana jest osobą posiadającą wykształcenie prawnicze i powinna była liczyć się z tym, że wraz z wydaniem decyzji o powołaniu na stanowisko notariusza zostanie ona zobligowana do uiszczania comiesięcznych składek na rzecz samorządu notarialnego. Ich wysokość była przy tym pozwanej znana. Pozwana zdawała sobie zatem sprawę z tego, jaka jest minimalna miesięczna wysokość składki oraz że niezależnie od dochodu jaki przyniesie jej kancelaria, będzie ona zobligowana do uiszczania składki, chociażby w minimalnej wysokości. Pozwana powinna również mieć świadomość tego, że jako notariusz będzie miała obowiązek prowadzenia kancelarii notarialnej i ponoszenia wszystkich związanych z tym (znaczących) kosztów, aż do czasu odwołania jej ze stanowiska notariusza. Pozwana godziła się na takie warunki prowadzenia działalności zawodowej, obejmując stanowisko notariusza. Dodatkowo podkreślić wypada, że składka pobierana przez I. N. przeznaczana

jest w znacznej części na pokrycie obowiązkowych świadczeń na rzecz KRN i (...)R.-L.; za sporne miesiące strona powodowa uiściła te należności za powódkę (por. pismo z k.27). Nie można w tej sytuacji przyjąć, że żądanie przez stronę powodową zapłaty należnych składek jest działaniem sprzecznym ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa bądź z zasadami współżycia społecznego, które nie powinno zasługiwać na ochronę prawną.

Sąd nie podzielił również poglądu pozwanej, że za miesiące, w których zajmowała stanowisko notariusza tylko przez pewną część miesiąca, powinna mieć proporcjonalnie obniżoną składkę. Nic takiego nie wynika ani z ustawy Prawo o notariacie, ani z uchwały z 8.12.2012 r.

Jeśli chodzi o ewentualne rozłożenie zadłużenia na raty, Sąd miał na względzie, że pozwana nie przedstawiła żadnych konkretnych dowodów na okoliczność swej sytuacji materialnej, nie było zatem możliwe przyjęcie, że jej trudna sytuacja przemawia za rozłożeniem zasądzonej kwoty na raty.

Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że strona powodowa mogła żądać od pozwanej składek za cały okres pełnienia przez pozwaną funkcji notariusza. Bezsporne było między stronami, że pozwana opłaciła składkę za kwiecień i maj 2013 r., a ponadto uiściła w ratach dalsze 400 zł. Do uregulowania pozostały zatem składki za marzec, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2013 r. (płatne odpowiednio do 10.04.2013 r., 10.7.2013 r., 10.08.2014 r., 10.09.2013 r. i 10.10.2013 r.), przy czym prawidłowo strona powodowa zaliczyła wpłatę 400 zł na poczet najwcześniejszej wymagalnej składki – za marzec. Do zapłaty pozostała zatem kwota 300 zł za marzec 2013 r. oraz po 700 zł za pozostałe 4 miesiące, razem – 3.100 zł. O odsetkach od tej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c., przyjmując w ślad za uchwałą z 8.12.2012 r., że termin płatności każdej składki przypadał do 10 dnia następnego miesiąca, a zatem od 11-tego dnia pozwana pozostawała w opóźnieniu. Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie III wyroku na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., obciążając pozwaną obowiązkiem zwrotu stronie powodowej poniesionych przez nią kosztów procesu, tj. opłaty sądowej od pozwu, proporcjonalnie do tego, w jakim stopniu żądanie zostało uwzględnione (wobec czego obciążono pozwaną opłatą naliczoną od kwoty 3.100 zł, wynoszącą 155 zł). W zakresie, w jakim pozew został cofnięty przed rozprawą, opłata podlega ponadto częściowemu zwrotowi (co do kwoty 10 zł), na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.